

Циркулярні закупівлі, можуть бути визначені як процес, за допомогою якого замовники закупають товари, роботи та послуги, які сприяють мінімізації енергетичних та матеріальних втрат, в ланцюгах поставок та уникнення негативного впливу на екосистему зовнішнього середовища. Такий процес передбачає закупівлі за конкурентними цінами товарів, які призводять до збільшення життєвого циклу продукції, її збереження та повторного використання.

Будь-яка вироблена продукція, повинна бути розрахована на довговічність, ремонтпридатність, переробку. Після свого основного призначення, продукція повинна мати можливість повторного використання, мати властивості розбиратись на компоненти, матеріали та сировину, які надалі можуть повторно використовуватись у виробництві.

Основними підходами до циркулярних закупівель є не лише скоротити витрати на сировину і зменшити обсяги відходів, але й створити умови для замкнутості циклів виробництва і продуктів.

В процесі циркулярних закупівель, повинні бути розроблені чіткі вимоги, щодо використання матеріалу, підтримки товару у належному стані і умовах, а також подальших дій із товаром, після закінчення строку його використання.

На основі аналізу досліджуваного напрямку, використання циркулярних закупівель, дозволяє домогтись значних економічних і соціальних переваг:

- істотне заощадження коштів, за рахунок зменшення обсягів закупівлі нової продукції та сировини;

- зниження обсягів відходів, за рахунок їх перетворення в нову сировину;

- зниження обсягів використання імпортованої сировини;

можливість використання заощаджених ресурсів в розвитку ощадного виробництва.

Перебудова економічної національної системи, на основі принципів циркулярної економіки, може сприяти вирішенню глобальної та внутрішніх проблем з відходами, за рахунок скорочення виробничо-збутових ланцюгів і підвищення їх ефективності в плані використання ресурсів.

Література:

1. Murray A. The Circular Economy: An Interdisciplinary Exploration of the Concept and Application in a Global Context / A. Murray, K. Skene, K. Haynes // Journal of Business Ethics. – 2015. DOI: doi:10.1007/s10551-015-2693-2

2. The Ellen MacArthur Foundation. Towards a Circular Economy - Economic and Business Rationale for an Accelerated Transition // The Ellen MacArthur Foundation: Greener Management International, 2012. – 97 p. DOI: <https://doi.org/2012-04-03>

3. Fedulin A., Chernaya I., Orlova E., Avtsinova G., Simonyan, T. (2020). Formation of approaches to environmental policy under conditions of digital economy. Journal of Environmental Management and Tourism, vol. 11, no. 3, pp. 549–554. DOI: 10.14505/jemt.v11.3(43).06.

4. Д.В. Валько / Национальные интересы: приоритеты и безопасность, 2018, т. 14, вып. 8, стр. 1415–1429 URL: <http://fin-izdat.ru/journal/national>

СИСТЕМА СТРАТЕГІЙ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ПРИ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ НЕОМОДЕРНІЗАЦІЙНОЇ КОНЦЕПЦІЇ

Косенков Денис, аспірант
ДНП Державний університет «Київський авіаційний інститут»
м. Київ, Україна

Науковий керівник: Вовк О.М., д.е.н., професор
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
м. Київ, Україна

ORCID ID: 0000-0002-1680-1959

Систематизація та узагальнення основних існуючих стратегій розвитку підприємств за результатами аналізу наявних загальноприйнятих визначень понять стратегії розвитку підприємств

емства показали, що різноманіття існуючих стратегій розвитку підприємства призвело до виникнення несхожих між собою трактувань понять стратегії розвитку підприємства різними науковцями. Метою дослідження є визначення системи стратегій розвитку підприємств при імplementації неомодернізаційної концепції. Над розуміння визначенням поняття стратегій розвитку та його суті працювало багато вчених, як вітчизняних, так і зарубіжних. Серед них є А. Чендлер (Chandler A.), Портер Е.М., І. Ансофф, Васи́лига С. М., Малиношевська, К. І. та інші [1-4].

Враховуючи загальноприйняте на сьогодні розуміння поняття стратегії розвитку підприємства визначено, що стратегією розвитку підприємства є комплекс короткострокових або довгострокових дій, метою яких є досягнення визначених конкурентних переваг, ефективного використання наявних власних ресурсів підприємства та забезпечення зростання підприємства в цілому. Вказаний комплекс дій включає визначення загального бачення подальшого розвитку, його стратегічних цілей, проведення необхідного обсягу аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища, вибір необхідних стратегічних напрямків і відповідних механізмів їх реалізації.

Основним напрямком неомодернізаційної стратегії є інноваційний розвиток, впровадження та реалізація технологічних трансформаційних процесів на підприємстві, ефективні заходи адаптації до глобалізаційних викликів та забезпечення сталого розвитку підприємства. З огляду на спрямування систематизація наявних неомодернізаційних стратегій розвитку підприємства основана на кількох принципових підходах.

Одним з таких підходів (структурно-функціональний підхід), на думку автора, є структуризація стратегій розвитку за рівнями управління підприємством, або за структурно-функціональний показником. При впровадженні даних стратегій управління підприємствами здійснюється на корпоративному рівні та функціональному рівні. Типи стратегій відрізняються за напрямками реалізації: на корпоративному рівні управління підприємством це диверсифікація, інтеграція, глобалізація, цифрова трансформація, диференціація, а на функціональному рівні управління підприємством стратегії розвитку реалізуються як фінансові стратегії, стратегії маркетингу, тощо. Застосування структурованих стратегій цим підходом дають можливість чітко визначити рівень імplementації їх на підприємствах згідно визначених завдань неомодернізації.

Наступним підходом (інноваційно-адаптивний підхід) необхідно визначити систематизацію стратегій розвитку за ступенем інноваційності, адже основою реалізації виділених за даним підходом стратегій розвитку є інноваційний потенціал та технологічні трансформації. При реалізації дані стратегії поділяються по напрямках, а саме: адаптаційні стратегії, інноваційні стратегії, інше. При впровадженні та реалізації стратегії неомодернізації на підприємстві використання стратегій розвитку підприємства, визначених з використанням цього підходу виникає можливість використання інновацій для модернізації підприємств.

Також, на думку автора, одним з підходів систематизації стратегій розвитку є вибір стратегій, основою яких є зміна рівня автоматизації та цифровізації підприємств (автоматизаційно-цифровізаційний підхід). Реалізація стратегій розвитку, відібраних згідно даного підходу, орієнтована на збільшення рівня автоматизації процесів виробництва та рівня цифровізації підприємств (цифрову економіку), . допускає як повну або часткову автоматизацію та цифровізацію процесів виробництва, так і так звані змішані моделі, тобто поєднання на підприємстві традиційної або цифрової економіки. Застосування структурованих стратегій цим підходом дають можливість використання та впровадження цифрових технологій з метою модернізації підприємствах у визначених межах стратегії неомодернізації.

Ще одним підходом систематизації стратегій розвитку підприємств є їх відбір згідно рівня стійкості економічної безпеки, тобто рівня стійкості до ризиків та несприятливих умов (економічно-безпековий підхід). Систематизація, тобто визначення відповідності стратегій даному підходу, здійснюється згідно рівня антикризового реагування та адаптації до впливу несприятливих умов. Такими основними стратегіями можуть бути стратегії, засновані на антикризовому підході, адаптивні стратегії (орієнтації на інтереси і потреби клієнта або ринку), стратегії ризик-менеджменту. Застосування стратегій структурованих економічно-

безпековим підходом дадуть можливість збільшити рівень стратегії економічної безпеки підприємств з урахуванням визначеної стратегії неомодернізації.

І останнім є підхід, який дасть можливість систематизувати стратегії розвитку підприємств, є вибір стратегій за рівнем їх інтеграції в ринки різних рівнів (інтеграційний підхід): на мезорівні (регіональному), макрорівні (національному) та мегарівні (світовому).

Для досягнення максимально ефективної імплементації стратегій розвитку підприємств у рамках неомодернізаційної концепції необхідно передбачити комплексний підхід до систематизації даних стратегій. Серед ефективних підходів є ті, що враховують інноваційність, цифровізацію, технологічну трансформацію та економічну безпеку.

Література:

1. Васи́лига С. М. Поняття стратегії розвитку підприємства. *Економіка та держава*. 2020. № 1. С. 121–125. DOI: 10.32702/2306-6806.2020.1.121
2. Chandler A. Strategy and Structure: Chapters in the History of the Industrial Enterprise / Alfred Chandler. *Massachusetts Institution of Technology: The Mit Press*. 1962, 1990. 465 p.
3. Маліношевська, К. І. Розроблення стратегії розвитку підприємства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету : серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2022. № 41. С. 74–78.

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЕНЕРГЕТИЧНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ

Кондратюк Володимир Миколайович магістрант, КПІ ім. Сікорського

Київ, Україна

ORCID ID 0009-0003-0761-4566

e-mail: volodymyr_kondratuk@icloud.com

Науковий керівник: Бояринова Катерина Олександрівна, д.е.н., проф.

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Київ, Україна

ORCID ID 0000-0001-5879-2213

e-mail: boyarinovaea@ukr.net

Енергетичний сектор є критично важливим для економіки України, забезпечуючи виробництво, транспортування та розподіл електроенергії, газу та інших енергоресурсів. Проте, внаслідок повномасштабної війни, розв'язаної Росією, цей сектор зазнав значних руйнувань та зазнає постійних атак, що створює загрози енергетичній безпеці країни. Водночас, процес повоєнного відновлення економіки України потребує особливої уваги до відбудови та трансформації енергетичного комплексу [1].

- Вплив війни на енергетичний сектор України

Бойові дії спричинили масштабні руйнування енергетичної інфраструктури України, включаючи електростанції, підстанції та мережі постачання (рис. 1). Понад 50% генеруючих потужностей було пошкоджено, що призвело до падіння виробництва електроенергії на 61%. Половина високовольтних підстанцій зазнала пошкоджень, а всі нафтопереробні заводи були знищені [2]. Ці руйнування суттєво змінили структуру енергетичного балансу країни. Частка традиційних джерел енергії (вугілля та газ) значно скоротилася з довоєнних 60% через пошкодження інфраструктури та порушення логістики. Натомість атомна енергетика, яка зберегла більшість потужностей, подвоїла свою частку з 30% до 60%. Внесок відновлюваних джерел енергії зменшився з 10% через пошкодження та окупацію об'єктів, особливо на півдні країни. Це призвело до суттєвих перебоїв у енергопостачанні та виявило вразливість галузі до військових атак різного характеру [2].

- Тенденції розвитку енергетичного сектору в умовах війни

Основним пріоритетом для України в умовах війни стає відновлення та забезпечення надійного та безперебійного функціонування енергетичної системи. Це передбачає диверсифікацію джерел енергоресурсів та постачальників, що дозволить зменшити залежність від